

Kognitiv funksjon og læring

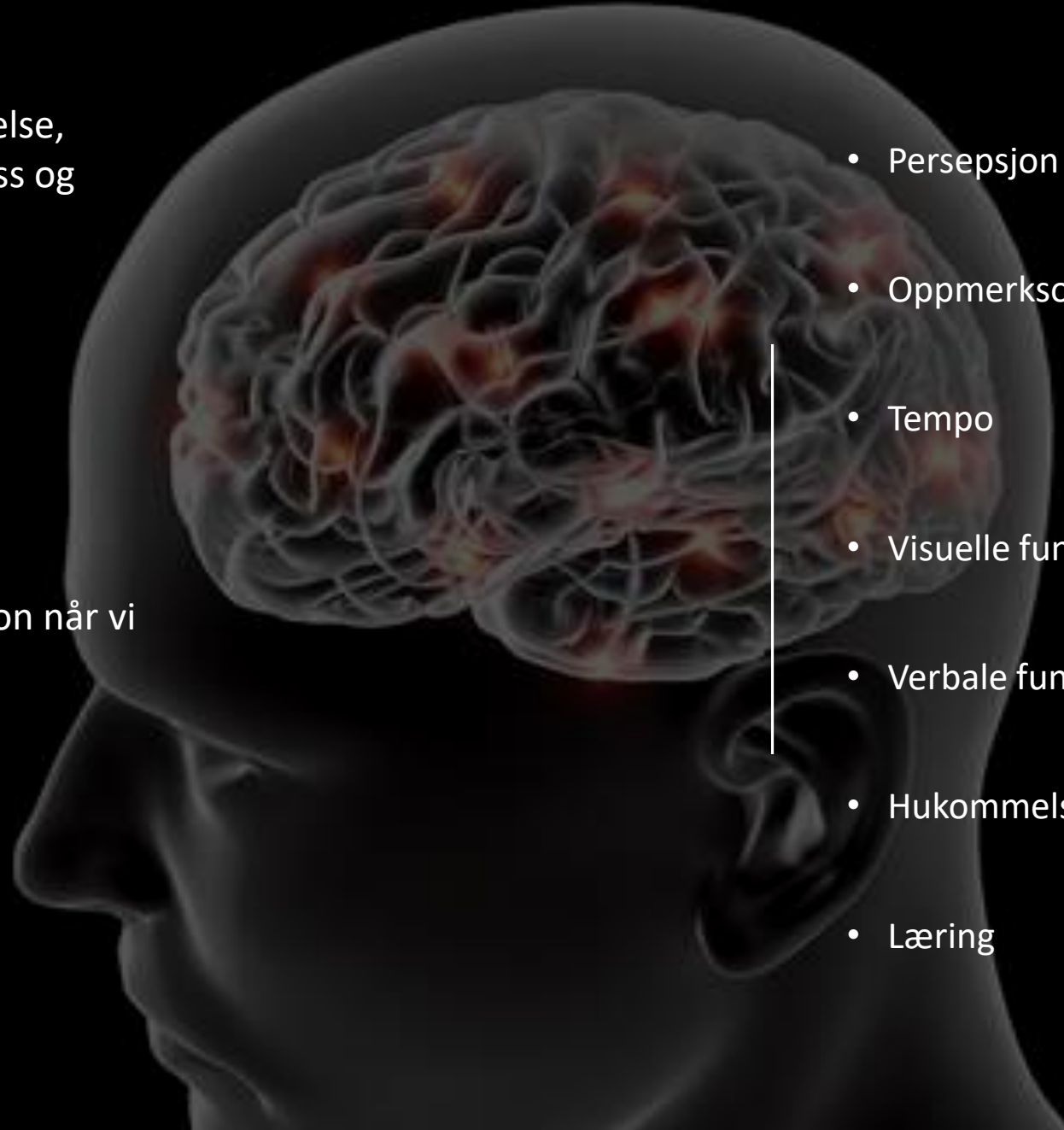
David Bahr og Marianne Bryn

Frambu, nov 2019

Kognisjon betyr erkjennelse, bruker det til å tilegne oss og bruke kunnskap.

Vi mottar og bearbeider informasjon

Vi organiserer informasjon når vi tenker

- Persepsjon
- Oppmerksomhet
- Tempo
- Visuelle funksjoner
- Verbale funksjoner
- Hukommelse
- Læring

Hva kan gjøre det vanskelig å lære?

- Svikt i en eller flere av de kognitive funksjonene
- Miljøfaktorer
- Ulike medisinske forhold

Symptomer ved kognitiv funksjonsnedsettelse

- Redusert mental kapasitet og trettbarhet
- Hukommelsesvansker
- Vansker med fortolkning av sanseinntrykk
- Oppmerksomhetsvansker
- Vansker med regulering av atferd og følelser
- Redusert tempo
- Reduserte problemløsningsevner og logiske evner
- Vansker med å bruke språk, å snakke og si riktige ting i situasjonen.

Konsentrasjon og utholdenhet

- Aktivitetsnivå (høyt/lavt)
- Oppmerksomhetssvikt
- Vansker med å gjennomføre en aktivitet
- Lett avledbar
- Vansker med å oppfatte felles beskjeder (oppfatter deler/bruddstykker)

Språk

- Kan ha problemer med
 - redusert ordforråd og begrepsforståelse
 - å uttrykke opplevelser, tanker og følelser
 - å oppfatte instruksjoner/beskjeder
 - Nonverbal kommunikasjon
 - Gester, mimikk, kroppsspråk og ironi
- Språkvansker kan føre til misforståelser, forvirring og isolasjon.

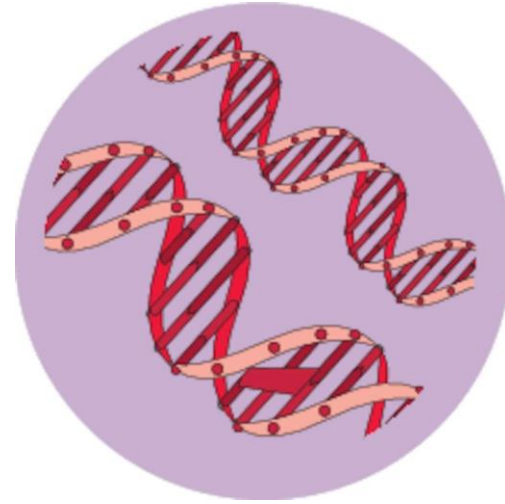

Fallgruver som kan gjøre hverdagen vanskelig

- Utrygghet
- Kommunikasjon
- Overganger
- Manglende struktur
- Manglende mestringsfølelse
og/ eller
kommunikasjonsvansker –
kan føre til aggressivitet og
rigiditet

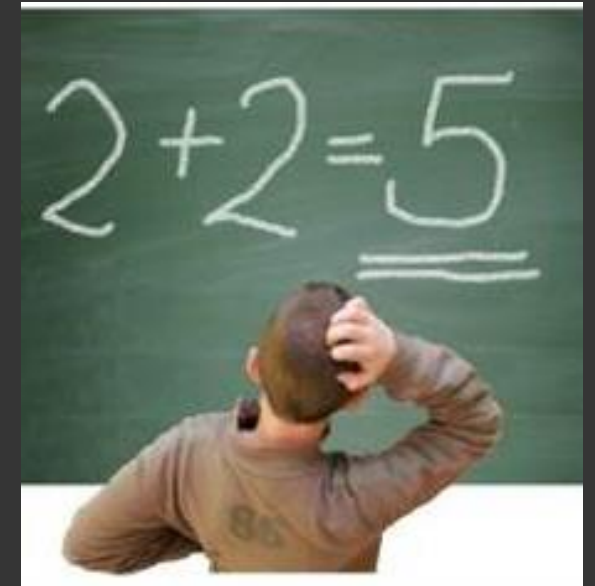

- Hvorfor tester vi?
- Hva tester vi?
- Når tester vi?

Hvorfor tester vi?

- Pedagogiske tester/kartlegging: vurdere ferdigheter opp mot hva forventningene er.
- Nevropsykologisk testing: forstå prosessene som gjør det vanskelig å lære.
- Men også en vurdering av resultatene opp mot en norm for å si noe om graden av vansker og si noe om styrker. En nevropsykologisk test inngår i det å sette en eventuell diagnose.

Hva tester vi

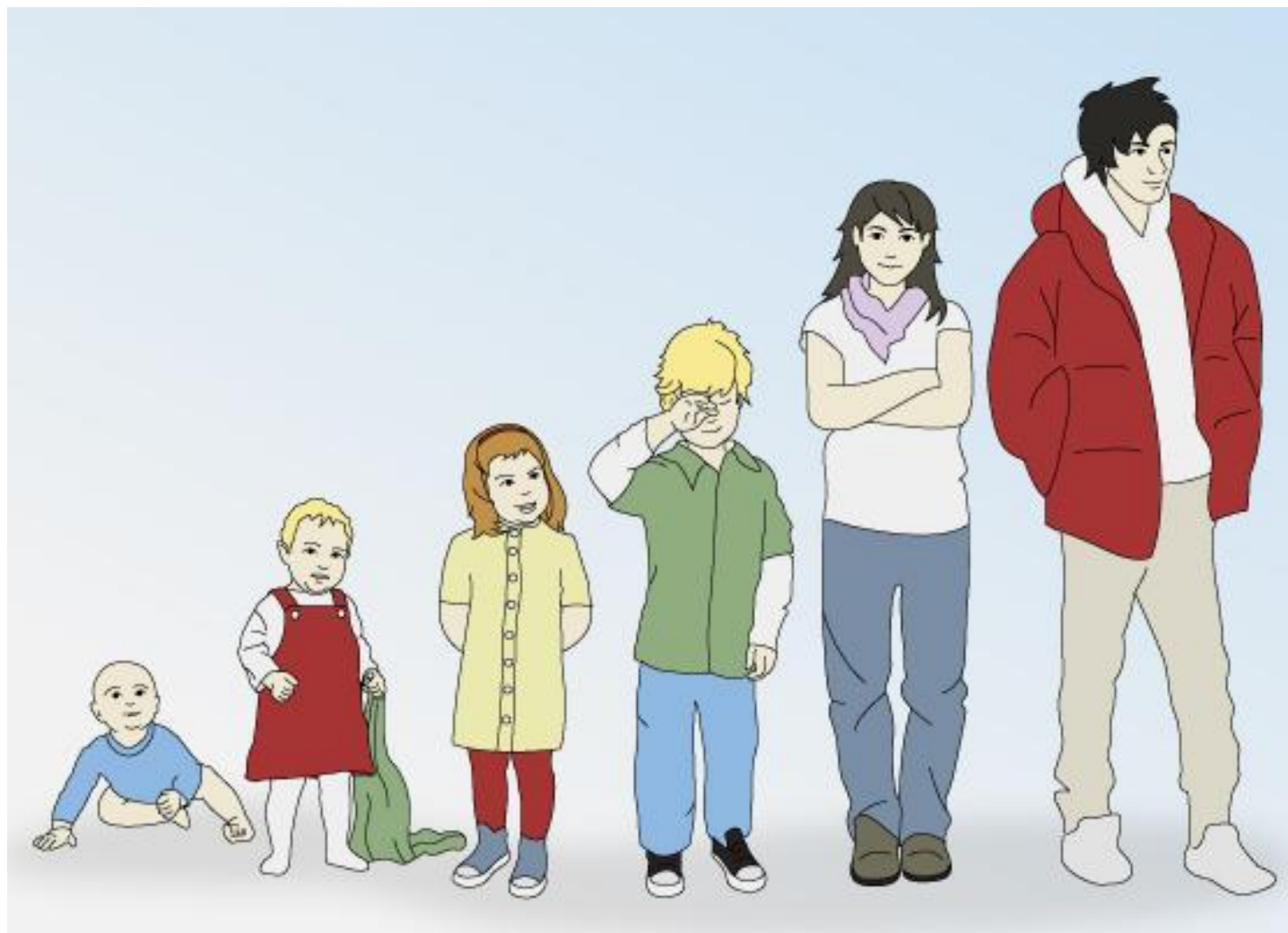
Alle er et geni. Men hvis du bedømmer fisken utfra dens evne til å klatre i trær vil den hele livet tro at den er dum.

- *Albert Einstein*

- De ulike kognitive funksjonene
- Finner styrker så vel som vansker

Når tester
vi?

Eksekutive funksjoner

- Overordnet kognitiv styringsfunksjon i hjernen
- Hjernens dirigent, i fremre del av hjernen som modnes senest – barn med utviklingshemming vil derfor ha eksekutive vansker.
- Ta initiativ, hemme impulser, arbeidsminne, emosjonell regulering, fleksibilitet, planlegge og organiser, selv-regulering og selv-evaluering

Eksekutive funksjoner

- Vanskelig å teste, observasjoner i hverdagslivet nødvendig

Finn 5 feil

Hva bruker vi resultatene til?

- Det skal være en hensikt med de testene som tas.
- Tester er en del av en vurdering og utgjør aldri et selvstendig grunnlag for diagnose
- En grundig test kan gi god informasjon om hvilke tiltak som kan være nyttige for barnet.
- For å gi barnet gode utviklingsmuligheter må vi tilby utviklende aktiviteter på riktig nivå
- Hverken for enkle eller for vanskelige oppgaver støtter opp om en god utvikling.

Skolens formålsparagraf

- *Elevane og lærlingane skal utvikle kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne meistre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Dei skal få utfalde skaparglede, engasjement og utforskartrong.*
- *Skolen og lærebedrifta skal møte elevane og lærlingane med tillit, respekt og krav og gi dei utfordringar som fremjar danning og lærelyst. Alle former for diskriminering skal motarbeidast.*
- Skoleeier skal tilby elevene et
 - Godt læringsmiljø
 - Et tilrettelagt fysisk miljø
 - Et trygt og utviklende psykososialt miljø

Skolens ansvar

- Alle elever har rett og plikt til skolegang
- Alle elever skal ha et likeverdig opplæringstilbud
- Elevene skal ha et tilfredsstillende utbytte av opplæringa
- Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring
- *Det er elevens egen, subjektive opplevelse av skolemiljøet som er avgjørende . Aktivitetsplikt (Kap. 9)*

...og dersom
dette ikke er
nok:

- Innhente en vurdering fra kommunens sakkyndige instans: Pedagogisk psykologiske tjeneste.
- Henvisning: Alltid i samarbeide med foreldrene, fortrinnsvis rektor som bør stå som søker. V. uenighet kan foreldre ta kontakt direkte.
- Hva innebærer en henvisning?
- PPT skal ta stilling til om eleven har et tilfredsstillende utbytte av opplæringen og gi råd om hva som kan gi et tilfredsstillende utbytte.

Hvordan?

- Skolen må skrive en pedagogisk rapport med en beskrivelse av eleven
- Samtaler med de som kjenner eleven og eleven selv så langt det lar seg gjøre.
- Observasjon av eleven i det miljøet der eleven skal lære og være
- Individuelle tester
- Sammenfattes i en sakkyndig uttalelse som er et råd til skoleeier (rektor) om hva et opplæringstilbud for den aktuelle eleven bør være.

- Tilpasset opplæring eller spesialundervisning (§ 5.1)
- Antall timer og i hvilke fag
- Organisering (en til en, gruppe, klasse, kompetanse hos den som skal utføre)
- Innhold/metoder (bør knyttes til klassens læreplan/kompetansemål)

Hensikten?

- Skoleeier skal få et godt grunnlag til å fatte beslutninger om akkurat denne elevens opplæringstilbud.
- Sakkyndig vurdering danner grunnlaget for enkeltvedtak (som er en individuell rettighet og gir klageadgang)
- Skal gi retning på tiltak og føringer for innholdet i Individuell Opplæringsplan (IOP)

